

Per Lluís Salinas el dj., 11/06/2026 - 11:25

Hannah Arendt va ser una filòsofa i politòloga que va viure la persecució nazi fins que va haver d'emigrar d'Alemanya el 1933 per acabar arribant als Estats Units d'Amèrica el 1941. Allà va escriure *Els orígens del totalitarisme* (1952).

En la visita apostòlica a Espanya del Papa Lleó XIV hi ha hagut força discursos i parlaments. Comenta Julio Martínez, jesuïta i professor a la Universitat Pontifícia Comillas, que en un d'ells el Papa ha fet referència a la filòsofa jueva perseguida pel nazisme. I recordava una afirmació rotunda que fa en una de les seves obres més famoses. Allà, Arendt comenta que **els "súbdits ideals" per a un totalitarisme no són tant els que estan convençuts ideològicament sinó aquells pels quals ja no existeix la distinció entre el fet i la ficció**, entre el que és vertader i el que és fals.

En aquest sentit, hi ha hagut un altre comentari del Papa que val molt la pena destacar. Ha estat a la vetlla de pregària a l'Estadi Olímpic Lluís Companys. Allà, la Carmina, una professora d'Educació Secundària a L'Hospitalet de Llobregat, ha plantejat al Sant Pare la pregunta per la presència de Déu en els moments de més foscor, en referència a la malaltia de la depressió que va travessar.

La resposta de Prevost ha estat molt clara: "hi ha moments de foscor i patiment que la nostra societat fa callar, perquè precisament alguns models culturals ens volen sempre vencedors i perfectes i, per això, s'intenta eliminar el límit, la fragilitat i el dolor, o confinar-los al silenci eixordador de la soledat o, fins i tot, de la vergonya i en aquests moments podem pensar instintivament que també Déu ens ha abandonat. (...) Però la creu de Jesús ens diu que Déu no ens abandona".

I continua dient "davant de les situacions més difícils i doloroses, quan Déu sembla absent, hem de confiar-li un cop més les càrregues que portem al cor, fins i tot cridant-li, fins i tot protestant com Job, segurs de que d'alguna manera Ell es fa present i està a prop fins i tot quan aparentment calla. (...) Aquestes experiències també ens ofereixen un missatge a nosaltres com a creients, a tota l'Església: **no hem d'espiritualitzar el dolor, reconduint-lo superficialment a la «voluntat de Déu» o a algun misteriós projecte seu, perquè correm el risc de minimitzar aquest sofriment, de silenciar-lo, de ferir la persona. Déu no vol el patiment.**"

Les dues intervencions m'han semblat molt interessants. Primer, perquè no és difícil escoltar la idea de que "el meu patiment és voluntat de Déu". Lleó ho diu clarament: Déu no vol el patiment. Pensar que el patiment, el mal, és voluntat de Déu és viure en una ficció que no té res a veure amb la realitat.

Però un cop admesa la idea de que Déu no vol el nostre sofriment, és possible que estem immersos en un marc cultural (o sistema socioeconòmic) que ens forci al miratge de la perfecció, de l'absència de fragilitat per fer-nos creure que som "petits déus" que ho tenim tot a l'abast, allunyant-nos així del que és real (i limitat) i, també, de Déu mateix?

(Imatge: Job i la seva dona, de George de la Tour)